

# Hoofdpijnen

05 juni 2025



# Beleid

## Beleid

### Inleiding

Het vertrekpunt bij de begroting 2024 was om verstandig gebruik te maken van de financiële ruimte die er tot en met 2025 is. Vanaf 2026 heeft het Rijk veel minder financiële ruimte begroot voor gemeenten. Vanwege de grote terugloop in beschikbare middelen na 2025, moeten gemeenten terughoudend zijn met het aangaan van nieuwe structurele verplichtingen. We dienen kortom rekening te houden met de beperkingen die het zogeheten ravijnjaar ons oplegt.

De financieel beschikbare ruimte hebben we in 2024 ingezet om verder te gaan met het uitvoeren van de ambities uit het coalitieakkoord: investeren in zorg, gezondheid en cultuur, stappen maken op het gebied van klimaat en energie, de woonvoorraad beter afstemmen op de woonbehoeften en uitvoering geven aan onze mobiliteitsvisie.

Het coalitieakkoord Gooise Meren op koers dat is opgesteld voor deze coalitieperiode, volgt 6 hoofdthema's, die als basis dienen voor de programma-indeling van onze begroting. Hierbij staan de maatschappelijke effecten centraal; datgene wat we de komende jaren willen bereiken voor onze gemeente en onze inwoners.

Hieronder volgt een samenvatting van wat hiervan in 2024 is bereikt.

### Sociaal domein

De eerste twee programma's, 'Voor en van iedereen' en 'Kansrijk opgroeien', hebben betrekking op het sociale domein in onze gemeente. Dit betreft het gezond en prettig leven van onze inwoners in de gemeente, het mee kunnen doen in de maatschappij en het kansrijk opgroeien van alle kinderen. Centraal staan hierbij het zoveel mogelijk preventief werken, de zorg voor goede en toegankelijke informatie over en realisatie van passende basisvoorzieningen, en het bieden van adequate zorg waar dat nodig is. Bij de ontwikkeling van beleid hebben we onze inwoners zoveel mogelijk betrokken.

Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en Sportakkoord II bieden het fundament voor samenhangend gezondheidsbeleid. Op basis van deze akkoorden en de bijbehorende specifieke uitkering (SPUK) kan een samenhangende lokale aanpak worden ontwikkeld op het gebied van gezondheid, sport en bewegen én sociale basis. In 2024 is begonnen met de uitvoering van het 'plan van aanpak Brede SPUK GALA 2024-2026'. Hierbij is deels voortgebouwd op inzet die in 2023 al gedaan werd, zoals werkzaamheden van buurtsportcoaches en de aanpak van Kansrijke Start. Ook de samenwerking binnen de al bestaande ketenaanpakken is in 2024 voortgezet. In de keten valpreventie zijn bijvoorbeeld meerdere cursussen gegeven. De ketenaanpak Welzijn op Recept is vanaf 2024 ondergebracht in de vier STIP's (Steun- en informatiepunten, die inwoners helpen met een gezonde en positieve leefstijl) van Gooise Meren. Alle welzijnswerkers zijn getraind in de werkwijze van Welzijn op Recept. Er zijn enkele huisartsen aangesloten en in 2024 zijn ook welzijnstrajecten uitgevoerd. Daarnaast zijn er in 2024 ook andere activiteiten gerealiseerd die bijdragen aan de doelstellingen uit het plan van aanpak. Voorbeelden hiervan zijn de interventie 'mediawijsheid voor jongeren' en supermarktsafari's (rondleiding in een supermarkt waarbij inwoners uitleg krijgen over het lezen van etiketten en logo's van verschillende producten).

Op het gebied van sport is in 2024 de actualisatie van de beweeg- en sportvisie voorbereid en is onderzoek gedaan naar een tariefstelsel voor de binnensportaccommodaties. Beide onderwerpen worden in 2025 ter besluitvorming voorgelegd.

Met betrekking tot De Lunet is in 2024 besloten dat deze accommodatie wordt gesloten per 1 januari 2027 als de nieuwe accommodatie beschikbaar is en er is wat betreft het zwembad een intentieovereenkomst gesloten met Vivium/Naarderheem. Er vindt nader onderzoek plaats naar aanleiding van de uitkomsten van de marktoriëntatie die heeft plaatsgevonden op basis van het plan van eisen voor het nieuwe zwembad.

Voor een marktoriëntatie voor de sporthal van De Lunet is een startnotitie vastgesteld.

Op het gebied van welzijn is de dienstverlening met betrekking tot budgetcoaching geëvalueerd. Op basis van de evaluatie blijkt dat de effectiviteit van budgetcoaching heeft geleid tot een versterking van de financiële stabiliteit van de inwoners uit specifieke doelgroepen. Dit is van grote betekenis voor hun integratie en

(financieel) zelfstandig functioneren in de samenleving. Op basis van de evaluatie is de formatie van onze budgetcoaches (1,5 fte) in 2024 structureel gemaakt.

Verder zijn er op het brede gebied van welzijn nog tal van andere activiteiten uitgevoerd, zoals activiteiten van de inclusieagenda, de introductie van herstelgericht werken binnen de gemeentelijke uitvoeringsdienst sociaal domein (USD) en binnen het welzijnswerk, het opstellen van een nieuw uitvoeringsplan (genaamd 'Meedoen') voor de aanpak van laaggeletterdheid en het uitbreiden van laagdrempelige dagbesteding bij het Geheugenhuis.

In het traject 'herijking grote accounts' (onderzoek efficiency activiteiten) is de subsidie aan Versa Welzijn doorgelicht en zijn er nieuwe afspraken gemaakt over bijvoorbeeld de beschrijving van de werkvelden door Versa Welzijn. Ook is de wijze van monitoring vastgelegd.

De in 2024 uitgevoerde evaluatie van de cultuurregisseurs bevestigt dat ze van waarde zijn en zorgen voor verbinding, samenwerking tussen culturele organisaties en meer bekendheid. Ook het uitvoeringsprogramma behorend bij de cultuurvisie is vastgesteld en in uitvoering genomen.

Het integraal beleidsplan jeugd is in april 2024 vastgesteld door de raad. In 2025 prioriteren we de opgaven en bijbehorende activiteiten die voortvloeien uit het integraal beleidsplan jeugd in een uitvoeringsprogramma.

Vooruitlopend op de Jeugdnota hebben we een aantal pilots uitgevoerd voor kinderen/ jeugd, die er vanuit preventief opzicht mede op gericht zijn om de behoefte aan zwaardere jeugdzorg op termijn te beperken. In 2024 hebben we met deze pilots een mooie bijdrage kunnen leveren aan onze jongere inwoners, door hen de mogelijkheden te bieden voor het versterken van vaardigheden, het opdoen van leerervaringen en/of het ontvangen van ondersteuning wanneer dit nodig was.

In 2024 is besloten om te starten met de inzet van een praktijkondersteuner jeugd, met als doel jeugdigen en gezinnen passende ondersteuning dichtbij huis te bieden. De praktijkondersteuner jeugd zal werkzaam zijn bij twee huisartsenpraktijken. Vanwege de krappe arbeidsmarkt heeft het tijd gekost om een geschikte praktijkondersteuner te vinden.

Naast de structurele uitbreiding van de formatie van het jeugdteam die bijdraagt aan de verbeterde regievoering op casusniveau door het jeugdteam is in 2024 is een extra fte aan het jeugdteam toegevoegd. Deze urenuitbreiding wordt ingezet op het uitvoeren van intensieve regie bij complexe problematiek.

In september 2024 is de kinderraad beëdigd. De gemeenteraad heeft voor een roulerende kinderburgemeester gekozen, waardoor alle kinderen uit de kinderraad een kans krijgen om deze functie uit te oefenen.

De visie op onderwijshuisvesting is vastgesteld en het nieuwe Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor onderwijshuisvesting is eind 2024 aangenomen. De gezamenlijke visie met schoolbesturen resulteert in een up-to-date langetermijnvisie. Het uitvoeringsplan IHP 2025-2026 wordt begin 2025 opgesteld.

De nieuwbouw van de Tweemaster is afgerond, de renovatie van de Vondelschool start begin januari 2025 en in Muiderberg vordert de ontwikkeling van KC de Meerstroom onder bouwheerschap van de gemeente gestaag.

Voor het opheffen van het aankomend tekort aan onderwijsplekken voor de leerlingen in Muiden is in 2024 een locatieonderzoek gestart en afgerond. Om de leerlingengroei op de korte termijn op te vangen is het gebouw van de voormalige PC Hooftschool opnieuw in gebruik genomen als tijdelijke onderwijslocatie.

## **Fysiek domein**

Programma 3 en 4, 'Passend wonen in een groene omgeving' en 'Economisch vitaal en bereikbaar', hebben betrekking op het fysieke domein van de gemeente. Dit gaat met name over het bieden van passende woonruimte aan onze inwoners, het behoud en versterken van de (groene) kwaliteit van de leefomgeving, het bieden van voldoende werkgelegenheid, de instandhouding van het voorzieningenniveau voor onze bedrijven en inwoners en de zorg voor mobiliteit. Bij al deze thema's staat duurzaamheid en anticiperen op de toekomst centraal.

Op het gebied van wonen is het afgelopen jaar de woonvisie 2025-2030 door de gemeenteraad vastgesteld. De woonvisie geeft de gemeente de mogelijkheid om strakker te sturen op een evenwichtige, betaalbare,

kwalitatief goede en duurzame woningvoorraad en vormt de basis voor de prestatieafspraken 2025-2028. Daarnaast hebben in december 2024 woningcorporaties De Alliantie, Dudok Wonen, G&O, Woningstichting Naarden en hun huurdersbelangenverenigingen samen met de gemeente Gooise Meren de prestatieafspraken 2025-2028 ondertekend. De prestatieafspraken zijn in lijn met de vastgestelde woonvisie 2025-2030.

Per 1 januari 2024 zijn de gemeenten Gooise Meren en de gemeente Hilversum gestart met het experiment voorrang voor cruciale beroepen, waartoe de Huisvestingsverordening 2024 ruimte geeft. Om voldoende informatie te verzamelen om het volledige experiment goed te kunnen evalueren is besloten om de looptijd van het experiment met vijf maanden te verlengen tot juni 2025.

We hebben uitvoering gegeven aan het biodiversiteitsplan door onder meer deel te nemen aan de maai-mei-niet-maand en door circa 34.000 m<sup>2</sup> gazon om te vormen en het beheer hiervan aan te passen naar een meer ecologisch beheer. Verder hebben we de kennis over het belang van biodiversiteit zowel intern als van onze inwoners vergroot door onder andere 16 specifieke communicatiemomenten over biodiversiteit, publiekgerichte acties en presentaties over natuur-inclusief isoleren.

Voor het beheer van de openbare ruimte in relatie tot klimaatbestendigheid is onderzoek gedaan naar:

- *omvorming onbenutte verharding naar groen*; op basis van de uitkomsten kunnen we gericht werken aan het omvormen van verharding naar groen, en daarmee het verminderen van wateroverlast.
- *kansrijke quick-win-maatregelen om risico op wateroverlast op kwetsbare plekken te voorkomen*; een aantal maatregelen, zoals het verlagen van openbaar groen, hebben wij ondergebracht in de projecten Muiden-Vesting en Buitendijken (Muiderberg).
- *ons bomenbestand*; dit geeft ons inzicht in de huidige baten van onze bomen voor het vasthouden van CO<sub>2</sub>, verminderen van hittestress en wateropname en vastlegging. Ook geeft het onderzoek inzicht in de huidige kroonbedekking in vergelijking met de landelijke bomennorm en de 3-30-300 regeling.

Ook op het brede terrein van duurzaamheid is in 2024 veel gebeurd. Zo is in december het beleidskader Duurzaamheid, "Integraal duurzaamheidsbeleid gemeente Gooise Meren, met doorkijk naar 2050" vastgesteld. Dit beleidskader beschrijft zes beleidsterreinen (biodiversiteit, energietransitie, klimaatadaptatie, circulaire samenleving, voedseltransitie en mobiliteit) met bijbehorende doelen voor een duurzaam, leefbaar en toekomstgericht Gooise Meren.

Daarnaast is in 2024 in samenspraak met zowel interne als externe stakeholders een beleidsnota Energietransitie voor Gooise Meren opgesteld. Deze is in december 2024 aangeboden aan de gemeenteraad.

Tot slot is ook de Herijking Regionale Energiestrategie (RES) 2024 vastgesteld.

In 2024 is met energiecoöperatie Wattnu overeengekomen dat Wattnu de uitvoering van de Lokale Aanpak Isolatie (LAI) in Gooise Meren op zich neemt ('Operatie Isolatie'). Aanvullend daarop is in 2024 een nieuwe subsidieregeling vastgesteld door de raad waarmee eigenaar-bewoners met een slecht geïsoleerde woning vanaf 2025 subsidie kunnen ontvangen wanneer zij isolatiemaatregelen nemen.

In 2024 hebben we verder gewerkt aan de ontwikkeling van het warmtenet in Muiderberg. Dankzij de inzet van vrijwilligers van Wattnu is er een eerste inzicht in de te verwachten volloop. Daarnaast zijn stappen gezet om de samenwerking tussen de gemeente en het warmtebedrijf te organiseren en het ontwerp verder te brengen.

In 2024 is gefocust op circulariteit en voedseltransitie. De kwartiermakers voor beide thema's hebben kennisgemaakt met diverse initiatiefnemers en ondernemers rond deze thema's. De inzichten die hieruit voortkwamen zijn enerzijds meegenomen bij het opstellen van gemeentelijk beleid over circulariteit en voedsel en hebben anderzijds gezorgd voor een betere samenwerking tussen gemeente en samenleving.

Sinds 2024 werken we met de Omgevingswet (Ow) en daaraan gekoppeld, de Wet kwaliteitsborging bouwen (Wkb). In 2024 zijn ongeveer evenveel aanvragen voor een omgevingsvergunning binnengekomen als in voorgaande jaren. De toetsing van aanvragen aan de nieuwe wet vergt nog wel meer tijd. Aanvragers hebben vaak langer op hun vergunning moeten wachten, omdat de organisatie in de overgangperiode aanvragen onder het oude (overgangs) recht, en aanvragen onder de nieuwe wet moest behandelen. Het overgrote deel van de vergunningaanvragen die onder het overgangsrecht van de oude Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) vielen is afgehandeld.

Eind 2024 is door uw raad de startnotitie voor het proces voor de regelmatige actualisatie van de Omgevingsvisie vastgesteld.

Met de overgang naar de Omgevingswet per 1 januari 2024 hebben we als gemeente nu het tijdelijk omgevingsplan als planologisch kader voor ontwikkelingen in onze gemeente. Dit tijdelijk omgevingsplan wordt tot 2032 stap voor stap omgebouwd tot een definitief omgevingsplan. Daarvoor is in 2024 een startnotitie opgesteld met een stappenplan en doorkijk voor de komende jaren. Deze startnotitie is begin 2025 aan uw raad aangeboden.

De visie op Muiden Noordwest is in 2024 afgerond met de vaststelling van het Masterplan Muiden Noordwest door de raad. De gebiedsvisie voor Bussum-Zuid is in samenspraak met betrokken woningcorporaties en andere stakeholders verder uitgewerkt en wordt in het eerste kwartaal van 2025 aan uw raad aangeboden voor besluitvorming.

Op het gebied van economie hebben de eerste oriënterende gesprekken met de ondernemersverenigingen plaatsgevonden over een gemeentebreed ondernemersfonds en zijn we begonnen met het opzetten van parkmanagement 2.0 en de voorbereidingen voor een Bedrijven Investeringszone.

Op het gebied van circulaire economie is in 2024 is door de gemeente een samenwerkingsverband opgezet met woningbouwcorporaties en een lokaal renovatiebedrijf. Deze samenwerking was nodig om subsidie voor circulair bouwen uit het Europese fonds Kansen voor West III te ontvangen.

Daarnaast is een regionaal samenwerkingsverband gestart onder de naam "Aanjaagteam Circulaire Bouw". In dit team zitten vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven, woningbouwcorporaties, instellingen en overheden. De inzet is dat de aanwezige kennis in dit team bijdraagt aan het ontwikkelen en realiseren van circulaire activiteiten en projecten.

De ligplaats- en liggeldverordening zijn zomer 2024 vastgesteld. De vervolgstap was het verwijderen van wrakken en illegale bouwwerken in de tweede helft van 2024. Het plaatsen van nieuwe aanlegvoorzieningen en de uitgifte van plekken in de Naardertrekvaart is voorbereid en wordt in 2025 uitgevoerd.

In 2024 is de pilot 'Ken uw klant' (het verrichten van heronderzoeken) geëvalueerd. De ervaringen waren positief. Om die reden is besloten om op structurele basis heronderzoeken uit te voeren. De gemeenteraad heeft daartoe in september 2024 de Verordening onjuist gebruik Participatiewet, IOAW en IOAZ Gooise Meren 2024 vastgesteld.

Team inburgering begeleidde in 2024 ruim 100 mensen: zowel asielmigranten als gezinsmigranten. In 2024 zijn 91 statushouders gehuisvest op 50 verschillende adressen.

Het college heeft in juni 2024 besloten medewerking te verlenen aan het verzoek van het COA om een noodopvanglocatie te realiseren voor maximaal 150 asielzoekers aan de Rijksweg 81 in Naarden. Deze locatie is begin 2025 geopend.

De opgave voor opvang van Oekraïense vluchtelingen is 642 plekken. In 2024 zijn 629 opvangplekken gerealiseerd. In november 2024 heeft het college ingestemd met de ontwikkeling van nieuwe locaties, die naar verwachting eind 2026 zal resulteren in 758 opvangplekken.

Op het gebied van mobiliteit zijn in 2024 vooral veel voorbereidingen getroffen op zaken die op een later moment tot besluitvorming moeten leiden. Het gaat hierbij onder andere om Muiden-Vesting autoluw (participatie en variantenstudie), visie hoofdwegenstructuur en doorfietsroutes.

Er zijn nieuwe bushaltes aangelegd vanwege twee nieuwe busroutes (buslijn 321 en 107). Deze buslijnen zorgen voor een betere toegang naar en tussen de kernen.

In het project moderniseren parkeerketen heeft de raad in september kaders en een voorkeursvariant vastgesteld voor mogelijke organisatievormen. Op basis hiervan is een aanbestedingsprocedure opgestart.

### **Dienstverlening en bedrijfsvoering**

Programma 5 en 6, 'Duidelijke en transparante dienstverlening' en 'Financieel gezond', hebben betrekking op de kwaliteit van de dienstverlening van de gemeente voor onze inwoners, op veiligheid en samenwerking met onder andere inwoners en het behoud van een financieel gezonde gemeente. Kernwoorden zijn hier: continu verbeteren en integraal samenwerken.

Voor onze dienstverleningsproducten hebben we servicenormen laten vaststellen. Daarnaast zijn we gestart met de pilot van de "Mijnzaken" service. Hiermee creëren wij een omgeving waar inwoners in 2025 inzicht zullen gaan krijgen in de afhandelstatus van de aanvraag van hun product.

Wij hebben onze chatbot continu uitgebreid met onderwerpen en antwoorden. Daarnaast is vanaf 1 december de live chat functionaliteit achter de chatbot geactiveerd. Inwoners krijgen nu de mogelijkheid, als de chatbot het antwoord op de vraag niet weet, om te chatten met een medewerker.

Op het gebied van veiligheid zijn we in 2024 gestart met de vorming van het Bibob Expertise Team Gooi en Vechtstreek (BET). Daarnaast hebben we besloten om de inzet van de Bibob- coördinator (tevens lid van het BET) voort te zetten om de Wet Bibob onderzoeken uit te blijven voeren.

Na een positieve evaluatie van het bestuurlijk interventieteam in Gooi en Vecht is besloten om de samenwerking voort te zetten. Er zijn diverse integrale controles uitgevoerd in 2024 en er zijn meerdere trainingen voor de deelnemers georganiseerd.

In samenwerking met diverse partijen is in 2024 een jaaragenda cybercrime opgesteld. De focus lag daarbij op senioren, jongeren en ondernemers. Deze groepen zijn zowel online als offline geïnformeerd op basis van actuele trends en ontwikkelingen.

Op 6 november 2024 is het koersdocument Participatievisie vastgesteld. Dit document beschrijft de volgende onderwerpen: de definitie, het belang, twee vormen van participatie, leidende principes en waarden, rollen, aanpak en participatiedoelen en dat we werkenderwijs blijven leren.

Naast investeringen in kennis en middelen om participatietrajecten binnen de gemeente zelf goed uit te voeren startten een aantal pilots, waaronder kinderparticipatie (kinderraad) en verordening burgerinitiatief

Met de inzet van wijkadviseurs zijn de relaties met inwoners en ondernemers uitgebreid en versterkt. Bewonersinitiatieven zijn ondersteund en er is geadviseerd over in- en externe wijkgerichte thema's. Tevens is de wijkagenda KTV Naarden opgestart. Aan het eind van het jaar is de inzet van tijdelijke extra wijkadviseurs geëvalueerd.

De definitieve MRA-Agenda voor deze periode heeft uw raad vastgesteld op 27 november 2024 en is vervolgens in MRA-verband op 18 december 2024 vastgesteld tijdens de Algemene Vergadering.

Voor het Esco-project is onder andere de 'baseline energieverbruik' (referentiejaar 2019) vastgesteld. Daarmee is vastgelegd en meetbaar gemaakt wat de CO2 besparing voor de vijf panden en voor de totale ESCo gedurende de looptijd van het contract moet zijn. Ook zijn de technische ontwerpen verder uitgewerkt zodat het grootste deel van de maatregelen in 2025 en 2026 daadwerkelijk gerealiseerd kunnen worden. De eerste maatregelen - zonnepanelen op het dak van het gemeentehuis - zijn in 2024 gerealiseerd.

We hebben voor de andere panden in gemeentelijk eigendom, die geen onderdeel zijn van de Esco, een aanpak opgesteld om in de eerste helft van 2025 in beeld te brengen welke verduurzamingsmaatregelen mogelijk kunnen zijn.

Het vastgoedmanagementsysteem is in 2024 aanbesteed (en aangeschaft) en de informatie voor al ons gemeentelijk vastgoed is vertaald naar dit nieuwe systeem. Dat heeft ons ook extra inzicht gegeven in de aandachtspunten die er zijn in het kader van afspraken over gebruik van ons gemeentelijk vastgoed. We zijn gestart met het aanpakken van die aandachtspunten.

Eind 2024 is de beleidsnota grondgebruik groen- en reststroken door uw raad vastgesteld, samen met opgestelde algemene verkoopvoorwaarden voor groen- en reststroken. Op basis van dit beleid hebben wij een aanpak vastgesteld voor de uitvoering van een project gericht op het aanpakken en waar mogelijk legaliseren van oneigenlijk grondgebruik in onze gemeente.

# Financiën

## Financiën

Ieder jaar bij de jaarrekening kijken we terug op onze financiën en beoordelen we ons financiële beleid. In de jaarstukken 2024 leest u hoe we met onze middelen zijn omgegaan; wat we hebben bereikt, wat we daarvoor hebben gedaan en wat dat heeft gekost en wat dat betekent voor onze financiële positie.

## Rekeningresultaat

Het financiële resultaat is het saldo van de verschillen tussen de begroting na wijziging (als gevolg van besluiten in de raad om de begroting aan te passen) en de jaarrekening. Na besluitvorming over de Decemberwijziging 2024 bedroeg het geraamde begrotingssaldo € 1.403.000 nadelig. De jaarrekening 2024 sluiten we uiteindelijk af met een nadelig resultaat van € 1.276.000.

Het verschil (€ 127.000) wordt voornamelijk veroorzaakt door zaken die we vaak niet direct konden voorzien en zijn ontstaan na de reguliere bijstellingsmomenten (Voortgangsverslagen en Decemberwijziging) of waarvan de omvang op die momenten nog niet reëel kon worden geraamd. Het resultaat wordt veroorzaakt door diverse incidentele voor- en nadelen. Op hoofdlijnen wordt het saldo verklaard door de volgende oorzaken:

1. *Saldo begrotingswijzigingen tot en met Decemberwijziging 202 (N 1,4 mln.)*  
Op basis van begrotingswijzigingen uit o.a. de voorjaars- en najaarsnota was een nadeel van € 1.403.000 begroot. Dit nadeel maakt onderdeel uit van het rekeningresultaat en is onder andere ontstaan uit: Mei- en septembercirculaire 2024 (V € 2.298.000), budgetoverheveling (V € 1.005.000), vrijval energietoeslag (V € 750.000), kapitaallasten (V € 2.116.000), September- en Decembercirculaire 2023 (N € 680.000), erfpacht Naarderbos Golfbaan (N € 2.961.000), WMO (N € 650.000) en Jeugdhulp (N € 2.800.000).
2. *Personeelsbudgetten (N 0,8 mln.)*  
De overschrijding op de afdelingsbudgetten (inclusief overheadkosten) wordt voornamelijk veroorzaakt doordat inhuur op specifieke afdelingen niet meer gedekt kon worden uit bestaande vacatureruimte. Daarnaast zijn per saldo minder uren toegerekend aan investeringen. Een deel van de overschrijding wordt gedekt uit de stelpost loonontwikkelingen die in de jaarrekening vrijvalt.
3. *WMO/ Welzijn (V 0,6 mln.)*  
Voor WMO is sprake van een incidentele extra opbrengst door verkoop van hulpmiddelen ter hoogte van € 384.000. Daarnaast konden (mede door een vacature binnen team Beleid Sociaal Domein) geen pilots in gang worden gezet. Hierdoor is sprake van een voordeel van € 193.000.
4. *Jeugd (V 0,4 mln.)*  
De gedeclareerde kosten voor de inzet van individuele maatwerkvoorzieningen jeugd zijn over 2024 hoger dan in 2023. (€ 17,0 mln. in 2024 tegenover € 15,0 mln. in 2023). Verklaring is de stijging van de vraag naar jeugdhulp én de toegenomen complexiteit van casussen. Zwaardere en daarmee ook duurdere vormen van individuele ondersteuning bleken nodig. De stijging van de kosten is wel kleiner dan eerder was geraamd. Ten opzichte van de bijgestelde begroting is sprake van een voordeel (let op: afrekening sociaal domein regio nog niet verwerkt!)
5. *Onderwijs (V 0,4 mln.)*  
De lasten voor reguliere subsidies konden in 2024 worden gedekt uit de (incidentele) NPO-middelen. Daarnaast is er sprake van een incidenteel voordeel als gevolg van een door de gemeente lager vastgestelde subsidie over voorgaande jaren. Op beheer en onderhoud van basisscholen is per saldo sprake van € 197.000 lagere lasten, met name veroorzaakt doordat de asbestsanering van de Vondelschool (gedekt uit de algemene reserve (Programma 6)) pas begin 2025 wordt gerealiseerd.
6. *Omgevingsvergunningen (N 0,7 mln.)*  
De lasten voor de uitvoering van project De Krijgsman (inclusief uitvoering vergunningverlening) en de lasten voor overige omgevingsvergunningen zijn respectievelijk € 372.000 en € 646.000 lager dan geraamd. Daartegenover staan € 878.000 lagere legesopbrengsten voor project De Krijgsman en € 863.000 lagere legesopbrengsten voor overige omgevingsvergunningen doordat er voor minder grote projecten vergunningen zijn aangevraagd dan geraamd.



7. *Noodopvang Oekraïners (V 0,9 mln.)*

Ten opzichte van budgetneutrale raming is er met betrekking tot de noodopvang van Oekraïners uiteindelijk sprake van € 1.098.000 lagere lasten en € 162.000 lagere baten.

8. *Algemene uitkering Gemeentefonds (N 3,5 mln.)*

De laatste bijstelling van de algemene uitkering in 2024 (decembercirculaire) had per saldo een (relatief klein) positief effect en kon niet meer in de begroting worden verwerkt. Bij de analyse en controle van de uitkering uit het Gemeentefonds hebben we echter ook twee afwijkingen geconstateerd. In de jaarschijven 2024 t/m 2025 hebben we (in lijn met de uitspraak van de Commissie van Wijzen over de Hervormingsagenda Jeugd) een meerjarige stelpost voor lasten Jeugd opgenomen (en voor de uitkering zelf aan batenkant). Bij de meicirculaire 2023 zijn, op basis van het principeakkoord tussen gemeenten en Rijk over het financiële kader voor de Hervormingsagenda, definitieve middelen toegekend voor de uitgaven Jeugd voor 2024 en 2025. We hebben de uitgavenbegroting voor de Jeugdzorg daarop aangepast, door de eerdere stelpost te laten vervallen, maar helaas is daarbij niet tegelijkertijd de stelpost voor de uitkering uit het Gemeentefonds vervallen.

Daarnaast is bij de Septembercirculaire 2024 de ruimte onder het BCF-plafond (BTW Compensatiefonds) vrijgevallen. Dit heeft geleid tot een hogere uitkering uit het Gemeentefonds die vervolgens verwerkt is in de Decemberwijziging 2024. Daarbij is echter over het hoofd gezien dat in de raming van de Algemene uitkering voor 2024 door middel van een stelpost al rekening was gehouden met (een deel van) deze ruimte. Per saldo leiden bovenstaande ontwikkelingen tot een nadeel van € 3,5 mln. Inmiddels zijn passende maatregelen geïmplementeerd om herhaling te voorkomen.

9. *Invoering Omgevingswet (V 0,4 mln.)*

Het budget voor de invoering van de Omgevingswet dat voor 2024 nog beschikbaar was, is ruim voldoende gebleken.

10. *Egalisatievoorzieningen (V 0,9 mln.)*

- In de begroting 2024 is een voorziening gevormd voor het egaliseren van lasten van project De Krijgsman. Gebleken is dat een dergelijke voorziening alleen gevormd mag worden voor het egaliseren van lasten van groot onderhoud. Daarvan is in dit geval geen sprake, waardoor het saldo van € 720.000 (V) weer vrijvalt in de jaarrekening.

- De voorziening Onderhoud Wegen kent naar verwachting ultimo 2027 een negatieve stand van € 940.000. Omdat een voorziening niet negatief mag worden wordt, vooruitlopend op de actualisatie van de beheerplannen, de toevoeging aan deze voorziening vanaf 2024 jaarlijks met € 235.000 (N) verhoogd.

- Bij de afvalstoffenheffing is 100% kostendekking het uitgangspunt. Bij de bepaling van de kostendekking voor 2024 zijn de toe te rekenen kosten hoger dan begroot. Hierdoor wordt uiteindelijk € 437.000 (V) minder aan egalisatievoorziening toegevoegd (lagere lasten voor de begroting).

11. *Overige posten (gesaldeerd) (V 1,1 mln.)*

Op diverse thema's is sprake van voordelen (en nadelen) die gesaldeerd leiden tot een voordeel, maar op individueel niveau te gering zijn om in dit overzicht te worden toegelicht. Deze afwijkingen worden bij de programma's nader toegelicht.

12. *Over te hevelen budget (V € 0,5 mln.)*

Een aantal andere budgetten is niet (volledig) uitgegeven. Anders gezegd: van enkele incidentele budgetten, waar in 2024 gemaakte afspraken aan ten grondslag liggen zijn/worden de werkzaamheden later dan verwacht gestart en naar alle waarschijnlijkheid voortgezet in 2025. De financiële verplichtingen en dekking, die in 2024 zijn aangegaan, moeten hiertoe worden overgeheveld naar boekjaar 2025. Dit levert in totaal een voordeel op van € 0,5 mln. Het gaat om de volgende posten:

- *Tweede saneringsronde Volkstuin Keverdijk (€ 0,1 mln.):* Verschillende benodigde bodemonderzoeken hebben voor vertraging gezorgd. De werkzaamheden worden in 2025 uitgevoerd.
- *Moderniseren parkeerketen (V € 0,2 mln.):* De modernisering van de parkeerketen (beleid, techniek en organisatie) is een langlopend traject dat een doorloopt kent van meerder jaren en wordt voortgezet in 2025.

- *Moderniseren parkeerketen (V € 0,2 mln.):* De modernisering van de parkeerketen (beleid, techniek

en organisatie) is een langlopend traject dat een doorloopt kent van meerder jaren en wordt voortgezet in 2025.

- *Overige posten (V € 0,2 mln.):* actualiseren Beweeg- en sportvisie, opstellen IHP gymzalen en Keerpunt Noord (huisvesting wijkongeschikten).

Daarnaast is sprake van restantbudgetten die inclusief de dekking uit de reserves worden overgeheveld naar 2025. Omdat deze lasten gedekt worden uit reserves heeft de onderbesteding geen effect op het resultaat 2024. Het gaat hierbij om de asbestsanering van de Vondelschool, masterplan Muiden Noordwest en integrale aanpak Muiden Noordwest.

### Voorstel resultaatsbestemming

Het voorstel is om het totaalresultaat ad. € 1.276.000 nadelig inclusief de budgetoverheveling ad. € 447.000 te onttrekken aan de Algemene reserve.

### Ontwikkeling financiële positie

#### *Weerstandsvermogen*

De algemene reserve en bestemmingsreserves hebben als doel om specifiek gemeentelijk beleid te bekostigen en dienen als buffer om eventuele onverwachte tegenvallers op te vangen. Hierdoor wordt voorkomen dat bij tegenvallers direct moet worden bezuinigd of de belastingen moeten worden verhoogd. Gedurende 2024 is het eigen vermogen van de gemeente gedaald van € 59,2 mln. naar € 51,6 mln. Hierbij is het resultaat van deze jaarrekening meegenomen (€ 1,3 mln. nadeel).

Op basis van de financiële kengetallen, zoals opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen, kunnen we stellen dat de financiële situatie van de gemeente nog voldoende is, maar wel onder druk staat. De kengetallen: schuldenlast, structurele exploitatieruimte en het grondexploitatie-risico van Gooise Meren scoren goed ten opzichte van de normen. De solvabiliteit is ten opzichte van 2023 gedaald en valt daarmee in de categorie 'zeer risicovol'. De ratio belastingcapaciteit ligt iets boven het landelijk gemiddelde. Maar dit moet in verhouding worden gezien tot het ruime aanbod van voorzieningen in Gooise Meren.

Voor een duurzame balans in de begroting zijn een goede ratio weerstandsvermogen en een goed rapportcijfer kengetallen essentieel. Het rapportcijfer bij de jaarstukken 2024 is met 6,9 in vergelijking met eerdere jaarstukken significant lager, met name door de afname van het eigen vermogen. Maar het rapportcijfer is wel hoger dan bij de begroting 2024 (5,9).

#### *Investerings*

Investerings lopen vaak over meerdere jaren. Gedurende het jaar wordt de (financiële) voortgang van de investeringen gemonitord en hierover wordt via de planning- en control cyclus gerapporteerd. In de jaarstukken geven we aan welke investeringen in 2024 zijn afgesloten, wat de (financiële) stand van zaken is per 31 december en lichten we eventuele overschrijdingen van kredieten toe. Op basis van de analyse van de stand van zaken worden in het eerste voortgangsverslag van het nieuwe begrotingsjaar eventuele noodzakelijke bijstellingen van investeringskredieten voorgesteld. Datzelfde gebeurt, zo nodig, bij het tweede voortgangsverslag. In de perspectiefnota en de begroting worden eventuele nieuwe investeringen voorgesteld, maar wordt ook de totale investeringsplanning beoordeeld op haalbaarheid qua uitvoering en financiële haalbaarheid. Een en ander mede in het licht van een noodzakelijke bezuinigingen met het oog op het ravijnjaar 2026.

Van de totale gevoteerde, nog niet afgeronde, investeringen ad. € 97,7 mln. is ultimo 2024 circa € 31,2 mln. (32%; 2023: 27% en 2022: 57%) uitgegeven. Kanttekening daarbij is dat er hierbij sprake is van een aantal grote investeringen waarvan de lasten met name in 2025 en volgende jaren zullen vallen zoals de nieuwbouw van de Minister Calsschool, renovatie Vondelschool, riolering Van der Helstpark en Schootsvelden Zuidoost.

Investerings leggen een beslag op liquiditeiten; investeren kost nu eenmaal geld; de gemeente moet extra geld aantrekken om investeringen te bekostigen. Als uiteindelijk (veel) minder wordt geïnvesteerd dan is voorgenomen dan heeft dat uiteindelijk een gunstig effect op het financiële kengetal netto schuldquote. In 2024 is deze 40% lager dan geraamd (54% t.o.v. 92%). Dit komt niet alleen door een lager investeringsvolume, maar ook doordat minder geld aangetrokken hoefde te worden door extra opbrengsten en vooruitontvangen subsidies (o.a. CDOKE en opvang Oekraïners). Ons streven is om het verschil tussen de kengetallen in de begroting en de jaarrekening zo klein mogelijk te houden.

# Leeswijzer

## Leeswijzer

### Algemeen

In het kader van de voorbereiding van de fusie zijn richtlijnen ontwikkeld voor de producten uit de planning en control cyclus inclusief de jaarstukken. Deze richtlijnen worden sindsdien gehanteerd. De indeling en inhoud van de Jaarstukken 2024 is dan ook gelijk aan die van de Programmabegroting 2024-2027. In deze jaarstukken herkent u de opzet van de programmabegroting.

### Antwoord op de drie W-vragen

Daar waar het bij de begroting draait om vragen als: Wat willen we bereiken?, Wat gaan we ervoor doen? en Wat mag het kosten, zoomen de jaarstukken in op: Wat hebben we bereikt?, Wat is daarvoor gedaan en Wat heeft het gekost? Per programma is aangegeven waar we naar streven (het maatschappelijke effect). Dit is per deelprogramma nader uitgewerkt in *Wat willen we bereiken*. Deze teksten zijn grotendeels overgenomen uit het coalitieakkoord. Onder *Wat hebben we daarvoor gedaan in 2024?* rapporteren we vervolgens per maatregel/ambitie uit het college-uitvoerings-programma over de resultaten van de voorgenomen maatregelen om de gestelde doelen te bereiken. In deze jaarstukken lichten wij op die manier toe of en waarom er afwijkingen zijn tussen de voorgenomen plannen uit de begroting en wat er daadwerkelijk gerealiseerd is.

### Financiële toelichting per programma

Onder *Wat heeft het gekost?* worden de belangrijkste financiële over- en onderschrijdingen verklaard. In de tabellen van deze jaarrekening is sprake van afronding van getallen. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen ontstaan.

### Paragrafen

De (verplichte) paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de jaarstukken. U vindt hier informatie over lokale heffingen, het weerstandsvermogen en de risicobeheersing, onderhoud van kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen en het grondbeleid.

### Indicatoren

Omdat de verplichte indicatoren over het algemeen niet voldoende zeggen over de effectiviteit van het beleid is met de raad afgesproken om eigen indicatoren te ontwikkelen die deze informatie wel bieden en die daarmee ook sturingsmogelijkheden geven. In de voorliggende Jaarstukken 2024 zijn voor Duurzaamheid en Wonen (Programma 3), Werk & Inkomen (Programma 4), Veiligheid en Dienstverlening (Programma 5) en Vastgoed (Programma 6) indicatoren opgenomen. De vanuit de regelgeving verplichte beleidsindicatoren per programma zijn opgenomen in een bijlage.